
PWYLLGOR CRAFFU GOFAL 18/03/2021

Yn bresennol: Y Cyngorydd Dewi Roberts (Cadeirydd).
Y Cyngorydd Beth Lawton (Is-gadeirydd).

Y Cyngorwyr: Menna Baines, Annwen Daniels, Anwen J Davies, Alan Jones Evans, Berwyn Parry Jones, Gareth Tudor Morris Jones, Linda Ann Jones, Eryl Jones-Williams, Olaf Cai Larsen, Dafydd Owen, Peter Read, Angela Russell

Aelod Ex-officio: Y Cyngorydd Edgar W Owen

Swyddogion yn bresennol: Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu), Einir Rhian Davies (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth), Natalie Ll Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth), Llywela Haf Owain (Uwch Ymgynghorydd Iaith a Chraffu)

Yn bresennol ar gyfer eitem 5:

Y Cyngorydd Dafydd Meurig (Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant a Pherthynas gyda'r Gwasanaeth Iechyd), Aled Davies (Pennaeth Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant), Arwel W Owen (Pennaeth Cynorthwyol Tai a Llesiant), Y Cyngorydd Craig ab Iago (Aelod Cabinet Adran Tai ac Eiddo), Dafydd Gibbard (Pennaeth Adran Tai ac Eiddo)

Yn bresennol ar gyfer eitem 6:

Y Cyngorydd Craig ab Iago (Aelod Cabinet Adran Tai ac Eiddo), Dafydd Gibbard (Pennaeth Adran Tai ac Eiddo), Carys Fôn Williams (Uwch Reolwr Gweithredol Tai), Hedd Morlais Tomos (Rheolwr Cyflenwad Tai)

1. YMDDIHEURIADAU

Y Cyngorydd R Medwyn Hughes a'r Cyngorydd Linda Morgan

2. DATGAN BUDDIANT

Datganodd y canlynol fuddiant personol yn eitem 5 ar y rhaglen am y rhesymau a nodir:

Y Cyngorydd Cai Larsen oherwydd ei fod yn eistedd ar Fwrdd Adra

Y Cyngorydd Berwyn Parry Jones oherwydd ei fod yn eistedd ar Fwrdd Adra

Nid oedd yr aelodau o'r farn eu bod yn fuddiannau oedd yn rhagfarnu ac ni adawsant y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

Datganodd y canlynol fuddiant personol yn eitem 6 ar y rhaglen am y rhesymau a nodir:

Y Cynghorydd Cai Larsen oherwydd ei fod yn eistedd ar Fwrdd Adra

Y Cynghorydd Berwyn Parry Jones oherwydd ei fod yn eistedd ar Fwrdd Adra

Y Cynghorydd Linda A Jones oherwydd ei bod yn Gyfarwyddwr Seren Cyf

Nid oedd yr aelodau o'r farn eu bod yn fuddiannau oedd yn rhagfarnu ac ni adawsant y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem am y rheswm hwn. Gadawodd y Cynghorydd Linda A Jones ar ddechrau y drafodaeth.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 14 Ionawr, 2021 fel rhai cywir.

5. DARPARIAETH GOFAL A THAI YCHWANEGOL AR SAFLE PENRHOS, PWLLHELI

Rhoddodd yr Aelod Cabinet ddiweddariad ar ddatblygiadau safle Penrhos. Cadarnhawyd nad datblygiad tebyg am debyg fyddai hwn, ond cyfle i edrych ar anghenion pobl Gwynedd. Cadarnhaodd bo sesiynau eisoes wedi eu cynnal i geisio cael dealltwriaeth o'r anghenion.

Tywysodd y Pennaeth Cynorthwyol Tai a Llesiant drwy yr adroddiad, gan ehangu ar rhai materion fel y nodir isod.

Nodwyd mai bwriad y datblygiad yw creu safle tai gydag agweddau gofal drwy bartneriaeth fewnol rhwng yr Adran Tai ac Eiddo a'r Adran Oedolion.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â chydweithio gyda Chlwyd Alun, nodwyd bod y Cynllun wedi ei drafod gyda holl Gymdeithasau Tai Gwynedd. Roedd y Cymdeithasau Tai eraill yn teimlo nad oedd profiad digonol ganddynt ar gyfer prosiect o'r maint. Mae cydweithio da wedi bod gyda Clwyd Alun, a'u staff wedi ymrwymo i'r polisi iaith ac yn trafod yn y Gymraeg a Phwyleg. Cadarnhawyd bo gan Glwyd Alun gryn brofiad yn y maes gofal.

Nodwyd pryder am y sefyllfa o ran prinder cyfleusterau gofal nyrsio a gofal dementia ym Mhen Llyn ac yn Ne y Sir. Amlygwyd gobaith o fwrw ymlaen i baratoi cynlluniau a denu arian ar gyfer y Safle yn 2021, gan obeithio cychwyn ar y gwaith yn 2022. Cadarnhawyd bod adlewyrchu ar sefyllfa yr ardaloedd gwledig yn rhan bwysig o'r drafodaeth. Cadarnhawyd hefyd bod y Cyngor wedi buddsoddi mewn gwâlau dementia, ond ei bod yn anodd iawn denu buddsoddiad mawr yn y maes. Nodwyd bod sefyllfa Cartref Penrhos wedi creu cyfle yn y rhan hon o'r Sir i adeiladu rhywbeth arbennig.

Cadarnhaodd y Pennaeth Cynorthwyol Tai a Llesiant bod dadansoddiad angen ar droed gan fod nifer o wâlau nyrsio wedi eu colli o Benrhos.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â chost y datblygiad mynegwyd y gallai fod rhwng £5m a £20m ar gyfer model gofal mor arloesol.

Nodwyd y weledigaeth ar gyfer y safle sef cartref gofal o faint, fyddai yn cynnwys gwllau nyrso a phreswyl, wedi ei amgylchu gyda thai gwarchod, a'r cysyniad o 'gymuned ofal'. Mae trafodaethau ar y gweill ynglŷn â chyfleoedd i gyd-leoli gwasanaethau ac adnoddau.

Mewn ymateb i gwestiwn am y prif heriau amlygwyd fod cyflwr yr adeilad presennol yn broblem fawr ond fod y datblygiad yn cynnig nifer o gyfleon.

Codwyd y cwestiwn a ddyled ystyried cysylltu â Mark Drakeford a Vaughan Gethin i ddwyn i'w sylw y problemau prinder staff er mwyn iddynt roi hwb i'r datblygiad? Cadarnhawyd bod safle Penrhos wedi bod yn gyflogwr enfawr o bobl leol ac y byddai datblygiad o'r math yn hwb mawr i'r farchnad waith .

Amlygwyd yr angen i roi sylw i faterion megis Llwybr Beicio ynghyd a darpariaeth trafnidiaeth gyhoeddus.

Diolchodd yr Aelod Cabinet am sylwadau'r Pwyllgor gan bwysleisio y bydd yn diweddarau'r aelodau yn gyson.

Nododd y Cadeirydd fod y prosiect fel gwe pry cop yn ymestyn allan. Cadarnhaodd bo gofal a'r diwylliant gofal yn newid. Nododd y cyfle yma i wneud rhywbeth fyddai yn esiampl i weddill y Sir, ac addawyd y byddai y gymuned yn rhan o'r datblygiad.

PENDERFYNWYD : Derbyn yr adroddiad, gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfarfod.

6. DEFNYDD O'R GRANT CYMORTH TAI I LEIHOU DIGARTREFEDD YNG NGWYNEDD

Cyflwynwyd yr adroddiad gan yr Aelod Cabinet a nododd bod cynnydd yn y nifer digartref o fewn Gwynedd. Pwysleisiodd fod cartrefu unigolion mewn llety gwely a brecwast yn annerbyniol, gan amlygu'r angen i gefnogi unigolion nid cynnig lloches yn unig.

Cadarnhaodd y Pennaeth Adran bod y sefyllfa wedi gwaethygu ers COVID gyda chynnydd o 71%, sydd gyfystyr a 900 o unigolion, wedi eu cyfeirio at y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Cyfeiriodd at y ffaith mai tîm bach iawn yw'r tîm sydd yn ymwneud a digartrefedd, ond fod gweledigaeth ganddynt ar gyfer trawsnewid y gwasanaeth. Adroddwyd bod dau reolwr newydd wedi eu penodi, sydd wedi lleihau y baich ar weddill y tîm, ond fod pwysau yn parhau. Amlygwyd ei ddymuniad i ehangu y tîm presennol er mwyn cynnig y gwasanaeth gorau.

Derbyniwyd diweddariad o ran y sefyllfa ar hyn o bryd yn ogystal â'r bwriad i ddatblygu unedau ar draws y Sir. Pwysleisiwyd yr angen i ystyried posibiladau o fewn ardaloedd penodol. Cyfeiriwyd at yr opsiwn i ddefnyddio adeiladau sydd yn bodoli yn barod yn rhai ardaloedd ac i addasu hosteli i fod yn unedau cefnogaeth. Nodwyd pwysigrwydd cadw unigolion o fewn eu cynefin a'u cymunedau cymaint â phosib. Nododd y Pennaeth ei ddymuniad i beidio defnyddio llety gwely a brecwast ar wahân i mewn achos o argyfwng, gan ddatblygu llety ar draws y Sir.

Diolchwyd am yr adroddiad, gan nodi nad oedd un math o wasanaeth am fod yn addas i bawb. Nodwyd y pwysigrwydd o gydweithio gydag asiantaethau ac aelodau lleol sydd yn adnabod yr ardal a'i phobl.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â chadw gwell cysylltiad ag unigolion wrth iddynt wynebu digartrefedd noddodd y Pennaeth Adran, ar hyn o bryd, fod un aelod o staff yn cefnogi 60 unigolyn. Pwysleisiwyd y deheuad i'w leihau i 25 unigolion i bob un aelod o staff. Mynegwyd yr angen i apwyntio swyddogion newydd er mwyn gwireddu'r dyhead gan ychwanegu eu bod yn derbyn ceisiadau gan unigolion addas ar hyn o bryd.

Mewn ymateb i gwestiwn am ariannu i'r dyfodol, cadarnhawyd nad oes sicrwydd pendant am yr arian grant ond fod cyfarwyddiadau yn amlygu'r angen i gynllunio ar sail hirdymor. Cadarnhawyd yn ogystal y bydd awdit yn cael ei gynnal o fewn y flwyddyn i sicrhau fod yr arian grant yn cael ei wario yn addas ac os yw'r swm yn ddigonol.

Gwnaeth yr Aelod Cabinet y sylwadau canlynol wrth ddod a'r sgwrs i derfyn -

1. Mae cydweithio gyda chymunedau yn bwysig ac yn angenrheidiol er mwyn llwyddo.
2. Mae angen gweithio gyda yr arian sydd ar gael, gan osod yr arian yn ei gyd-destun
3. Diolch am yr ymateb positif, sydd yn galonogol iawn .

Diolchwyd am y drafodaeth a chytunwyd i rannu y diolchiadau gyda y swyddogion.

PENDERFYNWYD : Derbyn yr adroddiad, gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfarfod.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:30 a daeth i ben am 12:45

CADEIRYDD